

Elektrifiering av hemtjänsten

Motion av Clara Lindblom m.fl. (alla V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Erik Slottner anför följande.

Ärendet

Clara Lindblom m.fl. (alla V) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna anser att situationen i Stockholms stad är allvarlig, då det helt saknas fordonskrav i pågående avtal med privata hemtjänstutförare och att detta sannolikt är förklaringen till att det inte finns så många miljöbilar inom den upphandlade hemtjänsten. En enkät från äldreförvaltningen och miljöförvaltningen har visat att 70 procent av de privata hemtjänstaktörer som har svarat använder bil i tjänsten och att 85 procent av bilarna drivs på bensin medan resterande är dieseldrivna. Eftersom endast cirka 30 procent av hemtjänsten i staden utförs i kommunal regi anser motionärerna att det är synnerligen angeläget att i det fortsatta arbetet med elektrifiering av hemtjänsten helt fokusera på de privata aktörerna.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige uppdrar åt äldrenämnden att i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden:

- ta fram förslag till nytt förfrågningsunderlag för upphandlad hemtjänst där det klargörs att fordon som ingår i uppdraget ska vara miljöbil spjutspets enligt stadens definition
- klargöra i förfrågningsunderlaget att ingångna avtal följs upp genom insamlande av registreringsnummer för respektive verksamhetsutförare för att säkerställa efterlevnad
- föreslå vilken nämnd som lämpligen har ansvaret för uppföljning av miljökraven och ange vilka resurser som krävs för uppdraget.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Almega Kompetensföretagen, Famna och Naturskyddsföreningen.

Almega Kompetensföretagen och Naturskyddsföreningen har inte inkommit med svar. Famna avböjer möjligheten att lämna remissvar.

Stadsledningskontoret anser att ett spjutspetskrav skulle vara svårgenomförbart i dagsläget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden menar att det blir svårt för leverantörerna att ställa om till enbart elbilar på grund av laddfrågan.

Äldrenämnden tycker att nuvarande kravnivå är proportionerlig och att en ytterligare höjning vore svår att genomföra.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att den kravnivå som föreslås i det nya förfrågningsunderlaget för hemtjänst är tillräcklig.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till arbetet med att Stockholm ska vara fossilfritt till 2030.

Östermalms stadsdelsnämnd ser positivt på elbilar, men noterar att de förutsätter laddmöjligheter.

Mina synpunkter

Den grönbå majoriteten bedriver ett ambitiöst klimat- och miljöarbete och en del i detta är att öka antalet elbilar. Samtidigt måste kraven vara rimliga utifrån de förutsättningar som finns i dag och ett spjutspetskrav skulle vara mycket svårt för hemtjänstutförare att uppfylla då laddinfrastrukturen inte är tillräckligt utbyggd i dagsläget. För att komma tillrätta med detta tar den grönbå majoriteten stora steg framåt i förslag till budget för 2022 när det gäller utbyggnaden av laddinfrastruktur. Som exempel ska 20 procent av alla stadens ägda parkeringsplatser ha laddmöjlighet till år 2023. När det gäller de nya kraven i förfrågningsunderlaget ska det syfta till att öka andelen miljövänliga fordon vilket kommer leda till en ökad elektrifiering av hemtjänstens fordonsflotta.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Jan Valeskog och Kadir Kasirga (båda S) och borgarrådet Torun Boucher (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anför följande

För att nå målsättningen om en fossilbränslefri organisation till år 2030 behöver alla aktörer ställa om. Som framgår av miljö- och hälsoskyddsnämndens remissvar är andelen miljöbilar i stadens upphandlade hemtjänst betydligt lägre än i hemtjänsten i stadens regi. Hos de privata hemtjänstutförarna har det visat sig att cirka 85 procent av fordonsflottan är bensinbilar och de resterande 15 procent är dieslbilar, jämfört med kommunal hemtjänst som nästan bara införskaffar elbilar vid nyanskaffning. Därtill har Trafikverket visat att privata hemtjänstentreprenörer leder till ökat vägtrafikarbete. Sammantaget tydliggör detta hur privatiseringspolitik och miljöreformer står i motsättning till varandra. Eftersom Stockholms stad har en hemtjänst med en stor andel privata utförare (cirka 70 procent) är det därför av stor betydelse att omställningen inom den privat drivna hemtjänsten tydligare regleras. Där vill vi i enlighet med motionärerna gå längre än majoriteten, samtidigt som samma höga krav på ”miljöbil spjutspets” givetvis ska ställas på våra egna hemtjänstutförare.

Den omställning vi står inför när det kommer till att uppfylla klimatmålen saknar med största sannolikhet historisk motsvarighet. Forskare och bedömare med expertis på transporter och fordon är på det klara med att en elektrifiering av fordonsflottan är absolut nödvändig för att vi ska nå de utsläppsmål vi behöver enligt klimatmålen för 2030. En undersökning från organisationen Power Circle visar exempelvis att antalet publika laddplatser i Sverige behöver tiofaldigas. En stor del av den utökning av laddplatser som behövs i vår stad måste genomföras där människor bor, i flerbostadsområden, där också hemtjänstutförare ofta har sin verksamhet baserad. Kan den kommunala hemtjänsten uppnå målen så kan vi inte nöja oss med att den privata hemtjänsten presterar sämre. Förslagen i motionen är ett nödvändigt steg mot en fossilfri framtid.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 1 december 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Erik Slottnér

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) och Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыtrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Clara Lindblom m.fl. (alla V) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna anser att situationen i Stockholms stad är allvarlig, då det helt saknas fordonskrav i pågående avtal med privata hemtjänstutförare och att detta sannolikt är förklaringen till att det inte finns så många miljöbilar inom den upphandlade hemtjänsten. En enkät från äldreförvaltningen och miljöförvaltningen har visat att 70 procent av de privata hemtjänstaktörer som har svarat använder bil i tjänsten och att 85 procent av bilarna drivs på bensin medan resterande är dieseldrivna. Eftersom endast cirka 30 procent av hemtjänsten i staden utförs i kommunal regi anser motionärerna att det är synnerligen angeläget att i det fortsatta arbetet med elektrifiering av hemtjänsten helt fokusera på de privata aktörerna.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige uppdrar åt äldrenämnden att i samråd med miljö- och hälsoskydds-nämnden:

- ta fram förslag till nytt förfrågningsunderlag för upphandlad hemtjänst där det klargörs att fordon som ingår i uppdraget ska vara miljöbil spjutspets enligt stadens definition
- klargöra i förfrågningsunderlaget att ingångna avtal följs upp genom insamlande av registreringsnummer för respektive verksamhetsutförare för att säkerställa efterlevnad
- föreslå vilken nämnd som lämpligen har ansvaret för uppföljning av miljökraven och ange vilka resurser som krävs för uppdraget.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskydds-nämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Almega Kompetensföretagen, Famna och Naturskyddsföreningen.

Almega Kompetensföretagen och Naturskyddsföreningen har inte inkommit med svar. Famna avböjer möjligheten att lämna remissvar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har högt ställda klimatmål, och stadsledningskontoret anser att ett framgångsrikt miljö- och klimatarbete lägger grunden för att skapa en stad med hög livskvalitet för stockholmarna, där luft och vatten blir renare och våra naturområden variationsrikare samtidigt som vår påverkan på klimatet minskar. Stockholms stads Miljöprogram 2020–2023 är strukturerat efter de mest prioriterade målen på lång sikt och målbilden är att Stockholms stad och dess invånare har ställt om sin energianvändning till att vara fossilfri till år 2040.

För att uppnå målet om ett fossilfritt Stockholm 2040 är Stockholms stad i hög grad beroende av andra aktörer och behöver därför samverka med såväl akademi och näringsliv som andra kring åtgärder för att minska utsläppen. Den stora utmaningen avseende omställningen till ett fossilfritt Stockholm är elektrifieringen och tillgången till förnybara bränslen.

Äldrenämnden har tagit fram ett reviderat förfrågningsunderlag för privata hemtjänstutförare enligt LOV, det reviderade förfrågningsunderlaget beslutades i äldrenämnden den 15 juni 2021. Beslut ska fattas i kommunfullmäktige efter remissomgång.

Krav på fordon enligt reviderat förfrågningsunderlag

Äldrenämnden har i samarbete med miljö- och hälsoskyddsämnden arbetat fram det fordonskrav som ställs i det reviderade förfrågningsunderlaget. De nya krav som ställs innebär att fordon som används inom uppdraget inte får vara äldre än sex år räknat från det datum när fordonet först togs i trafik. Med fordon avses personbil och lätta transportbilar under 3 500 kg. Det omfattar även personalens egna fordon som används för uppdraget och som de erhåller bilersättning för.

Vid nyanskaffning av fordon ska fordonet:

- uppfylla kriterierna för klimatbonusbilar enligt 5 § i förordning (2017:1334) om klimatbonusbilar
- eller drivas med fordonsgas, etanol eller andra gaser än gasol med skattegrundade utsläppsvärde om högst 190 gram koldioxid per kilometer (WLTP), enligt Transportstyrelsens vägtrafikregister
- klara Euro 6 eller bättre
- ha dubbfria vinterhjul.

Tankningskrav enligt reviderat förfrågningsunderlag

Fordon som drivs med fordonsgas eller etanol ska till minst 80 procent tanka det förnybara bränslet (etanol/E85 eller fordonsgas). Totalsumman för alla fordon som används inom uppdraget ska uppfylla kravnivån för respektive år. Det innebär att olika fordon kan bidra olika mycket beroende på hur många kilometer de gått och hur stor

andel förnybart drivmedel de körts på. Om utföraren beräknar mängden bränsle utifrån körda kilometer ska denne utgå från fordonets drivmedelsförbrukning vid blandad körning i vägtrafikregistret

I staden finns det tre nivåer på upphandlingskrav för bilar, spjutspets, avancerad och bas. I det reviderade förfrågningsunderlaget föreslås den avancerade nivån. Stadsledningskontoret anser att förslagen nivå är en lämplig nivå utifrån proportionalitetsprincipen som innebär att krav och villkor ska vara rimliga. Stadsledningskontoret anser vidare att det i dagsläget kan vara svårt för hemtjänsten att lösa laddning för elbilar enlighet med spjutspetskravet som avser fordon godkända för el (endast elfordon och bränslecellsfordon utan förbränningsmotor). Kraven måste anpassas så att det finns rimliga möjligheter för leverantörerna att lämna anbud, kraven kan dock ökas över tid.

Ansvar för uppföljning av kravet föreslås ligga på äldrenämnden i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under förutsättning att skärpta regler beslutas i det reviderade förfrågningsunderlaget menar stadsledningskontoret att det inte finns behov av ytterligare uppdrag till äldre- respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att *Motion om elektrifiering av hemtjänsten av Clara Lindblom, Rikard Warlenius och Robert Mjörnberg (alla V)* besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 september 2021 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Urban Emson (SD), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen instämmer med motionärerna om att ett nytt upphandlingsunderlag behöver tas fram för upphandling av hemtjänst.

De upphandlingskrav som föreslås i motionen om att enbart använda elbilar i den upphandlade hemtjänsten är emellertid betydligt mer långtgående än de krav staden ställer på fordonen i sin egen hemtjänst.

Det kan vara svårt för leverantörerna att ställa om till att använda enbart elbilar vid utförandet av tjänsten. Framförallt kan laddningen vara ett hinder, till exempel om le-

verantören hyr parkering och fastighetsägaren inte kan lösa laddning på grund av otillräckligt elnät eller ovilja att installera laddning. Hemtjänstföretaget kan också vara hänvisat till gatuparkering utan laddning och så vidare.

Miljöförvaltningen föreslår att kraven i de nya förfrågningsunderlagen ska syfta till att öka elektrifieringen av hemtjänstens fordon men samtidigt ge leverantören möjlighet att välja andra miljöbilsalternativ vid svårigheter att lösa laddningen av fordonen.

Miljöförvaltningen föreslår därför att arbetet med det nya förfrågningsunderlaget fortsätter enligt den inriktning som miljöförvaltningen och äldreförvaltningen arbetat fram tillsammans. Den innebär följande krav:

Fordon

De fordon, även personalens egna fordon, som används för uppdraget får inte vara äldre än sex år. (Detta uppmuntrar en förnyelse av fordonsflottan).

Vid nyanskaffning av fordon ska fordonet:

Vara en elbil, laddhybrid eller gasbil som uppfyller kriterierna för klimatbonusbilar enligt 5 § i förordning (2017:1334) om klimat-bonusbilar

eller

vara ett fordon som kan drivas med fordonsgas, etanol eller andra gaser än gasol med skattegrundande utsläppsvärde om högst 190 gram koldioxid per kilometer (WLTP), enligt Transportstyrelsens vägtrafikregister.

Det ska dessutom klara miljöklass Euro 6 eller bättre och ha dubb-fria vinterhjul.

I samband med avtalsstart ska utföraren fylla i en blankett över ev. fordon som används för utförandet av uppdraget. Fordonsförteckningen föreslås också följas upp i samband med annan under avtals-uppföljning.

Tankning

Fordon som drivs med fordonsgas eller etanol ska till minst 80 procent tanka det förnybara bränslet (etanol/E85 eller fordonsgas). Detta är en totalsumma som alla fordon som används inom uppdraget sammantaget ska uppfylla för respektive år.

Staden ska ha rätt att begära in intyg eller kvitto på att redovisat drivmedel överensstämmer med angiven volym.

I motionen föreslås att kommunstyrelsen pekar ut en nämnd som ansvarar för uppföljningen av de krav som ställts. Äldreförvaltningen bör ansvara för uppföljningen av upphandlingskraven men miljöförvaltningen erbjuder stöd i uppföljningen och kan med hjälp av fordonsförteckningar som begärts in från leverantörerna kontrollera att kraven för fordonen uppfylls.

Det är viktigt att detta sker med regelbundenhet under avtalet för att kraven på leverantören ska få önskad effekt på trafiken i Stockholms stad, samt för att villkoren ska vara rättvisa för de leverantörer som deltar i upphandlingen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 september 2021 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Robert Mjörnberg m.fl. (V), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen och miljöförvaltningen inledde hösten 2019 ett samarbete avseende fordonskrav inom hemtjänsten. Första steget var att skicka ut en enkät för att få en lägesbild av hur bilflottan ser ut hos de privata hemtjänstutförarna. Enkäten skickades ut och sammanställdes årsskiftet 2019/2020. Det är också denna enkät som motiönärerna hänvisar till. Covid-19 gjorde dock att revideringen av förfrågningsunderlag/avtal fick skjutas fram i tid.

Under vintern/våren 2021 togs förslag till reviderat förfrågningsunderlag/avtal fram. Äldreförvaltningen har i samarbete med miljöförvaltningen arbetat fram ett fordonskrav som innebär att fordon som används inom uppdraget inte får vara äldre än sex år räknat från det datum när fordonet först togs i trafik. Vid nyanskaffning av fordon ska fordonet:

- uppfylla kriterierna för klimatbonusbilar enligt 5 § i förordning (2017:1334) om klimatbonusbilar eller
- drivas med fordonsgas, etanol eller andra gaser än gasol med skattegrundande utsläppsvärde om högst 190 gram koldioxid per kilometer (WLTP), enligt Transportstyrelsens vägtrafik-register.
- klara Euro 6 eller bättre
- ha dubbfria vinterhjul.

Äldreförvaltningens bedömning är att detta i dagsläget är proportionerligt krav att ställa i förfrågningsunderlag/avtal för hemtjänst. Det motsvarar också stadens krav på miljöbil. Anledningen till att krav inte ställs på miljöbil spets är att det i dagsläget kan vara svårt för hemtjänsten att lösa laddning för elbilar.

Uppföljning av fordonskravet kommer att genomföras av äldreförvaltningen i samarbete med miljöförvaltningen. I samband med avtalsstart ska utföraren fylla i en blankett över eventuella fordon som används för utförandet av uppdraget. Därefter kommer regelbunden uppföljning att genomföras.

Förslag till reviderat förfrågningsunderlag/avtal beslutades i äldre-nämnden den 15 juni. Då det är en central upphandling och revideringen i övrigt innehåller väsentliga förändringar ska förfrågnings-underlaget/avtalet även beslutas av Kommunfullmäktige innan de kan börja gälla.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Nytt förfrågningsunderlag

Förvaltningen menar att det nya förfrågningsunderlaget för privata hemtjänstutförare som tagits fram av äldrenämnden (beslut 15 juni 2021) tar hänsyn till nödvändiga miljökrav för att nå stadens miljömål. Beslut ska fattas i kommunfullmäktige efter remissomgång.

I det nya förfrågningsunderlaget skärps kraven på fordon som används i privat utförd hemtjänst som en anpassning till stadens miljöprogram.

Förvaltningen menar att miljökraven bör motsvara stadens fordonsstrategi som utgår från miljöprogrammet. I fordonsstrategin är kraven skärpta för att motsvara regeringens skärpning av miljökraven för myndigheters bilar och den nya miljöbilsdefinitionen.

I dagsläget anser förvaltningen inte att det är rimligt att ställa krav på ”miljöbil spets” som anges i skrivelsen. Anledningen är att det kan vara svårt för hemtjänstföretagen att hitta möjligheter att ladda elbilar över natt. Med de krav som ställs i fordonsstrategin kommer klimatpåverkan ändå att minska betydligt. På sikt är det viktigt att arbeta för fler möjligheter att ladda el-bilar även inom privat hemtjänst, och förvaltningen antar att förslaget kommer att ge företagen ekonomiska incitament att skynda på den processen.

Under förutsättning att ovanstående skärpta regler beslutas i det nya förfrågningsunderlaget menar förvaltningen att det inte finns behov av ytterligare uppdrag till äldre- respektive miljö- och hälsoskyddsnämnderna, som motionen föreslår.

Ingångna avtal följs upp genom insamlande av registreringsnummer

Metod för uppföljning bör väljas av den nämnd som ansvarar för uppföljningen. Förvaltningen ser ingen anledning att ha synpunkter på hur det görs, utifrån att stadsdelsnämnden inte ansvarar för avtalen med privata hemtjänstutförare.

Ansvar för uppföljning

Förvaltningen anser att den nämnd som tecknar avtal med privata hemtjänstutförare också ska ha det samlade uppföljningsansvaret, det vill säga äldrenämnden. Uppföljningen av fordonskravet ska genomföras i samverkan med miljöförvaltningen för att säkra kompetens på området.

Förvaltningens förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Shamsu A. Hassan m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Kling m.fl. (C), Elisabeth Johnson m.fl. (M), Conny Gabrielsson m.fl. (L), Sara Grolander m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Sara Soumah (Fi), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till att staden genom de verktyg som finns, exempelvis förfrågningsunderlag, fortsätter att arbeta för att vara en fossilfri stad 2030.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som förslag till beslut.

Reservation anfördes av Jaime Barrios m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsförvaltning har sedan 2018 använt två elbilar inom hemtjänstverksamheten som uppfyller stadens definition som miljöbil spjutspets. Förvaltningen erfar att dessa elbilar bidragit till att verksamheten blivit mer effektiv, genom att personalen inte behöver ta omvägar förbi bensinmackar utan bilarna laddas nattetid och är fulladdade varje morgon. En förutsättning är förstås att det finns laddmöjligheter och att personalen inte glömmer bort att sätta bilen på laddning vid arbetsdagens slut eftersom batteriet tar förhållandevis lång tid att ladda. Bilarnas räckvidd på 28 mil är fullt

tillräckligt för verksamhetens behov, även vintertid när räckvidden minskar något. Inköpspriset är högre än motsvarande bil som drivs av fossila drivmedel. Däremot är driftkostnaderna mycket lägre, drivmedelskostnaden är ungefär en fjärdedel och service- och underhållskostnaderna är även de betydligt lägre.

Stockholms stad har, som motionärerna konstaterar, ambitionen att ligga i framkant i omställningen till en hållbar framtid. Målsättningen är att staden ska ha en fossilbränslefri organisation till 2030 och vara helt fossilbränslefri till 2040.

Förvaltningen välkomnar att det vid upphandling av privat hemtjänst ställs krav på att fordon för uppdragen ska stämma med stadens miljöprogram, men anser också att frågan om fordon är komplicerad eftersom den kan medföra en målkonflikt.

Av klimatskäl bedömer förvaltningen att det är viktigt att tillämpa höga krav, helst på spjutspetsnivå. För företagen kan det dock innebära ekonomiska konsekvenser i form av ökade investeringskostnader som påverkar deras möjlighet att vara utförare i staden, särskilt i de områden där bil är nödvändig för att utföra tjänsten. Om konsekvensen då blir att färre företag kan bli utförare har det påverkan både på stadens valfrihetssystem och på stadens målsättning att skapa goda förutsättningar för företagare och ha Sveriges bästa företagsklimat 2025.

Det är givetvis viktigt att följa upp att krav som ställs vid upphandlingar efterlevs. Förvaltningen har emellertid ingen synpunkt eller förslag rörande exakt hur denna uppföljning ska göras eller vilken av de två föreslagna nämnderna som är mest lämpad för uppdraget.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V) enligt följande.

1. Att miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker motionen om elektrifiering av hemtjänsten
2. Att därutöver anföras:

För att nå målsättningen om en fossilbränslefri organisation till år 2030 behöver alla aktörer ställa om. Miljöförvaltningen lyfter i sitt tjänsteutlåtande att andelen miljöbilar i stadens upphandlade hemtjänst är betydligt lägre än den hemtjänst som sker i stadens regi. Stockholms stad har en hemtjänst med en stor andel privata utförare därför är det av stor betydelse att omställningen där tydligare regleras. Förslagen i motionen är ett nödvändigt steg mot en fossilfri framtid.

Särskilt uttalande gjordes av Urban Emson (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna bifaller förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver anföras följande.

All förändring sker i etapper och gradvis. Att ställa krav på en omedelbar förändring i en miljö, bilpark och samhälle som ännu inte är redo för en total omställning speglar antingen en naivitet runt hur förändring bedrivs i en demokratisk marknads ekonomi - eller en fortsatt blind tilltro till planekonomins principer.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Robert Mjörnberg m.fl. (V) enligt följande.

1. Att äldrenämnden tillstyrker motionen om elektrifiering av hemtjänsten
2. Att därutöver anföras:

Vänsterpartiet tackar förvaltningen för svaret på vår motion om elektrifiering av hemtjänsten. Det är positivt att vi nu ställer högre krav på vilken typ av fordon som används inom staden. Den omställning vi står inför när det kommer till att uppfylla klimatmålen saknar med största sannolikhet historisk motsvarighet. Forskare och bedömare med expertis på transporter och fordon är på det klara med att en elektrifiering av fordonsflottan är absolut nödvändig för att vi ska nå de utsläppsmål vi behöver enligt klimatmålen för 2030. Det råder inte längre några tvivel att elbilen är den renaste fordonstypen som i dagsläget kan rullas ut på stor internationell skala, detta sett till hur

rena de är över hela sin livscykel. Klart är att en väsentligt större andel fordon behöver vara fossilbränsle fria inom en snar framtid! Det finns alltså oerhört mycket vi kan göra även utifrån äldrenämndens horisont, i synnerhet som fordonsflottan i Stockholms stad totalt står för hälften av koldioxidutsläppen.

Vänsterpartiet vill dock se en ännu högre ambitionsnivå än den som förvaltningen förordar, vi vill se att staden ställer fordonskrav "miljöbil spjutspets" i de avtal man tecknar med privata hemtjänstutförare. I dagsläget saknas dessa krav helt och resultatet är allvarligt, de privata hemtjänstutförarna klarar inte ens fordonskravet "miljöbil bas". Uttryckt på ren (smutsig) svenska kan det översättas till att 85 % av fordonsflottan hos de privata utförarna utgörs av bensinbilar och de resterande 15 % är dieslbilar.

Det gläder oss så klart att förvaltningen delar vår bild generellt kring att ställa miljökrav även på de privata utförarnas fordonsflotta, däremot vill vi snarare undersöka närmare hur staden kan stötta dessa utförare att ställa om. Ett sätt kan vara att undersöka hur många av de allmännyttiga bostadsbolagen som har fastigheter i anslutning till de lokaler där privata hemtjänstutförare har sina kontor för att sedan upplysa bolagen om vikten av laddinfrastruktur. En sådan samverkan mellan bostadsbolagen och de privata hemtjänstutförarna skulle kunna bli ett sätt att verkligen ta sats mot målet om en fossilfri fordonsflotta.

Detta är en fråga som Vänsterpartiet drivit hårt i riksdagen, visst är det väldigt positivt att elbilar säljs i allt större utsträckning, men för det verkliga genombrottet krävs det att laddinfrastrukturen möter upp behoven. En undersökning från organisationen Power Circle visar att antalet publika laddplatser i Sverige behöver tiofaldigas, Vänsterpartiet vill att en stor del av denna utökning ska ske där människor bor, i flerbostadsområden, där också hemtjänstutförare ofta har sin verksamhet baserad.

Att köra miljövänligt ska inte vara en klassfråga, inte heller ska tillgänglighet vara ett argument som står i vägen när vi ställer krav på privata hemtjänstutförare.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Shamsu A. Hassan m.fl. (V) enligt följande.

1. Att Skärholmens stadsdelsnämnd tillstyrker motionen om att elektrifiera hemtjänsten.
2. Att därutöver utöver anföra:

Det är glädjande att läsa att stadsdelsförvaltningen instämmer i behovet av att elektrifiera hemtjänsten. Stadens verksamheter måste göra en gemensam kraftansamling och använda alla tillgängliga verktyg för att nå målet om en fossilfri stad 2030. Att ställa högre krav på de många privata utförare som finns är ett viktigt steg i omställningsprocessen och bör påbörjas så snart som möjligt.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Kling m.fl. (C), Elisabeth Johnson m.fl. (M), Conny Gabrielsson m.fl. (L), Sara Grolander m.fl. (MP) enligt följande.

Vi i den grönbå majoriteten ser positivt på utvecklingen kring elektrifieringen av fordon och allt fler väljer att skaffa elbil eller laddhybrid. Laddinfrastrukturen måste dock byggas ut i hela Stockholm, och inte minst i Skärholmens stadsdel. Samtidigt måste elkapaciteten ses över i hela Stockholmsregionen och gå hand i hand med de lagar och regelverk som framtas för olika behov.

Ersätтарыttrande gjordes av Sara Soumah (Fi) enligt följande.

Sara Soumah EY (Fi) instämmer i reservationen från Salar Rashid m.fl. (S) och Shamsu A. Hassan m.fl. (V).

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jaime Barrios m.fl. (V) enligt följande.

- att delvis godkänna förvaltningens utlåtande samt att därutöver anför följande:

Den senaste IPCC-rapporten fastslår att vi behöver vidta kraftiga och snabba insatser för att radikalt minska våra utsläpp för att bromsa effekterna av klimatförändringarna. I ljuset av detta bör Stockholm stad agera för att med tillgripliga medel accedera omställningen till ett fossilfritt samhälle i linje med satta planer. Ansvar för detta ligger inte bara i stadens egen verksamhet utan sträcker sig även till privata utförare av kommunal verksamhet, varför en kravställarna i upphandlingarna för privata aktörer rimligen bör inkludera att fordon som ingår i uppdraget ska vara miljöbil spjutspets enligt stadens definition.

Det är bara en tidsfråga innan fordonsflottan för alla verksamma aktörer ska bytas ut i linje med målsättningarna för en fossilfri och klimatpositiv stad. Dessutom finns nu gynnsamma regler inom bonus-malus-systemet som ger ytterligare skäl för de privata aktörerna att göra fordonsbytet nu. Att valfriheten skulle begränsas är ingen självklarhet. Alla aktörer på marknaden skulle behöva leva upp till samma krav. Om regeländringen aviseras i förväg finns det tid för samtliga aktörer att vidta de åtgärder vi ändå ser som nödvändiga inom kort.

Stadsdelens egna erfarenheter av övergång till elbil visar också att verksamheterna lämpar sig mycket väl för elbilar, även de med kort-medel-räckvidd. I övrigt bör hemtjänsten i största möjliga mån organiseras lokalt, för att minska onödig biltrafik överlag.

Hållbara Upphandlingar har lyfts fram som ett särskilt verkningsfullt instrument för att bidra till positivt hållbarhetsarbete. Om Stockholm stad kan påskynda omställ-

ningen genom att ge incitament via upphandlingskraven ger det också positiv effekt på stadens egen måluppfyllnad på området.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) enligt följande.

Det är glädjande att se att förvaltningen instämmer i behovet av att tillämpa höga krav, helst på spjutspetsnivå. Vi anser att stadens verksamheter måste göra en gemensam kraftansamling och använda alla tillgängliga verktyg för att nå målet om en fossilfri stad 2030. Att ställa högre krav på de många privata utförare som finns är ett viktigt steg i omställningsprocessen.